

- MEZŐ ANDRÁS, 1967. A baktalórántházi járás földrajzi nevei. Nyíregyháza. Nyelvművelő Kézikönyv II. 1985. Főszerk.: GRÉTSY LÁSZLÓ és KOVALOVSKY MIKLÓS. Akadémia Kiadó, Budapest. 1085
- PAPP FERENC, 1969. A magyar nyelv szövégmutató szótára. Akadémia Kiadó, Budapest.
- PAPP FERENC, 1974. A magyar főnév paradigmatisztikus rendszere. Akadémia Kiadó, Budapest.
- SÁROSI ZSÓFIA, 1991. A névszótövek. In. A magyar nyelv történeti nyelvtana. I. kötet. Főszerk. BENKŐ LORÁND. Akadémia Kiadó, Budapest.
- SÁROSI ZSÓFIA, 1992. A névszótövek. In. A magyar nyelv történeti nyelvtana. II/1. kötet. Főszerk.: BENKŐ LORÁND. Akadémia Kiadó, Budapest. 263–265.
- SZABÓ GÉZA, 1982. A magyar nyelvjárások. Tankönyvkiadó, Budapest.

LAKATOS ILONA – KÁROLYI MARGIT

A romániai magyar nyelvjárások atlasza névtudományi jelentőségéről

1. Tudjuk, a nyelvjárási atlaszok létrejöttét nem névtani igények motiválták. Anyaguk egy vagy több nyelvjárás, nyelvjárásterület, illetve egész nyelvterület földrajzi dimenzióban megjelenő hangtani, alaktani, lexikális, szemantikai tagolódásának ábrázolását, tanulmányozását szolgálja – átfogóan vagy egy-egy részrendszerre összpontosítva. Ebben a komplex megközelítésben a nevek mint a szókinsz sajátos elemei – természetesen – csak egy kisebb színfoltot képviselnek. A nagyobb nyelvátlaszok többsége nem feledkezik meg róluk, és kérdőívbe iktat néhány tulajdonnévi lexémát is (l. pl. a MNyA. *Károly, Mihály, Sándor, Erzs, Ferenc* keresztnéveit és ezek toldalékos alakjait), illetőleg olyan szavakat, amelyek a névkutatás számára átlagon felüli jelentőséggel bírnak; e kisebb mintavételek azonban a későbbi feldolgozások során gyakran elsikkadnak, elfelejtődnek. A jelen írás célja kettős: 1. Mindenekelőtt tisztelni kíván a magyar névkutatás elismert alakja, kedves jóbarátom, Mező András előtt. 2. Másodsorban szeretné felhívni a figyelmet egy csodálatosan gazdag nyelvi adattár, A romániai magyar nyelvjárások atlasza névtani adalékaira, onomasztikai jelentőségére.

2. A névtudomány és nyelvöldrajz közötti kapcsolat szorosabbra vonását általában a névtanok kezdeményezik, mikor egyre bővülő adattáiraik felszínre hoznak kifejezetten névtani vagy a nevekre is kiterjedő általánosabb nyelvi megoszlásokat a táji tagolódás síkján. (A két kutatási terület érintkezéséről l. pl. ÖRDÖG FERENC, Helynévgyűjteményeink mint az onomatodialektológia forrásai: Baranyai Művelődés 1989/3: 27–33; JUHÁSZ DEZSŐ, Névtan és nyelvöldrajz: MNy. 89 [1993]: 72–7, itt további bő irodalom; TÓTH VALÉRIA, Ómagyar helyneveink és a névföldrajz: MNyj. 35 [1998]: 119–32; stb.) Az ómagyar korszakot tanulmányozva pedig a források jel-

lege „kényszeríti” a nyelvészt a nevekkel való foglalkozásra, hiszen a nyelvemlékek túlnyomó többsége tulajdonnevekben bővelkedő szórványemlék, s ezek szakszerű történeti földrajzi értékelés után nyelvjárástörténeti vizsgálatokra is alkalmasak.

Vajon mennyi és milyen jellegű névtanilag hasznosítható anyagot tartalmaz legújabb nyelvjárási nagyatlazunk, A romániai magyar nyelvjárások atlasza? A 11 kötetesre tervezett mű, melynek anyagát Murádin László gyűjtötte, szerkesztésével és sajtó alá rendezésével pedig engem bízott meg a Magyar Nyelvtudományi Társaság, kiadásának fele útján jár: megjelent négy kötete (Bp., 1995–1998.), sajtó alatt van az ötödik, az előkészítés szakaszában a hatodik és hetedik. Ebben a fázisban már elfogadható válasz adható a feltett kérdések egyikére, tudnillik hogy milyen jellegű névtani anyaggal számolhatunk a műben. A „mennyi” kérdésre egyelőre csak közvetett fogódzókat nyújthatunk, meg kell várni a kiadás lezárulását. Figyelmemet tehát én is most a névtani hasznosíthatóság típusaira összpontosítom, továbbá – a hely és alkalom nyújtotta keretek között – néhány kiválasztott térképlap kommentálásával foglalkozom.

3. A) Helynevek

a) Alapalakban szereplő helynévre egyelőre két folyónevet, a *Maros*-t (1127.) és a *Szamos*-t (1128.) találtam. Ősi vízneveink igen nagy ismertségnek örvendenek, alakjuk is viszonylag stabil. Ennek ellenére jól mutatják azt az általános szabályszerűséget, hogy a helynevek sem vonhatják ki magukat a nyelvjárási, illetve nyelvtörténeti hangtendenciák hatása alól. Mindkét szó kiválóan alkalmas például a mezősegi *a*-zás hangsúlytalan szótagi érvényesülésének tanulmányozására. A *Maras*, *Szamas*-féle ejtések elterjedése lényegében megegyezik a hasonló hangszerkezetű közszavak területi képletével. Vannak persze más, figyelemre méltó, de kisebb hatókörű jelenségek is, pl. az első szótag zártabb ejtése: *Szomos* (F: 13, T: 12), *Szomas* (F: 11, 13), *Moros* (K: 3), *Moras* (F: 13), vagy a szóvégi *s* félhosszú nyúlása (1127: F: 9, 10, R: 1; 1128: D: 6, F: 10 L: 17). A két térképlap összehasonlítása is mutatja azonban, hogy teljes azonosságot, következetességet a földrajzi megjelenésben sem várhatunk el.

Névszociológiailag is értelmezhető állapot fejthető ki viszont az adathiányos kutatópontok elhelyezkedéséből. A „Melyik Erdély legnagyobb folyója” (= Maros) kérdésre a négy moldvai kutatópont közül csupán egyen, Pusztinán (N: 2) tudták a választ. Ugyanez a helyzet a következő kérdéssel is: „Melyik folyó folyik Kolozsvárnál?” (= Szamos), tehát a jelenség nem a véletlen műve. Az okok elemzésébe itt nincs módom belemélyedni, de nyilván figyelembe kell venni az erdélyi és a moldvai emberek névismeretének történelmileg eltérő alakulását és a legújabb kori iskolázás tartalmi, kulturális tényezőit is. – Talán nem véletlen az sem, hogy a névismeret szórványos hiányának egyéb esetei részben a folyóktól távol eső kutatópontokon jönnek elő: adathiányt jelez az atlasz a *Maros* térképlapján a szamosháti Egriben (B: 1), a *Szamos* térképlapján a bánsági Végváron (O: 2). Ellenpéldának állítható esetleg a *Szamos* lapján a mezősegi Sófalva, ahol a folyó közelsége miatt a névismeret hiányáról nem beszélhetünk, hanem valamilyen, az adatközlővel, illetve más gyűjtéslélektani tényezővel összefüggő problémáról van szó, akárcsak a székelyföldi Datk esetében, ahol egyik kérdésre sem sikerült választ kapni.

A mondottakkal kapcsolatban két megjegyzés mindenképpen idekívánczozik. 1. Ellenőrző gyűjtésekkel e – nem számos – adathiány talán csökkenthető lett volna. Tudjuk azonban, hogy a munkacsoportra tervezett és méretezett atlaszvállalkozást végül egy ember, Murádin László vitte végig, aki a mostoha politikai és anyagi viszonyok ellenére több évtizedes erőfeszítéssel a magyar nagyatlaszt (MNYA.) megközelítő mennyiségű adatot gyűjtött, de az ellenőrző kiszállásokra már csak korlátozott lehetősége volt. 2. Adattára ennek ellenére igen megbízható – a nyelv-földrajzi gyűjtés szokásos lehetőségein belül. Vagyis: ha valaki például arra a kérdésre, hogy „Melyik folyó folyik Kolozsvárnál”, nem tud válaszolni, még nem következik az, hogy névismeretéből, szókincséből teljesen hiányzik ez a tulajdonnév. Inkább arról van szó, hogy a ritkábban használt, passzív(abb) állományban foglal helyet; vagy éppen az aktívban, de az ilyen típusú, „műveltségi” kérdés leblokkolást is előidézhet egyes adatközlőknél gyűjtési szituációban. A terepmunkára fordítható idő, energia függvénye az is, hogy egy településen az alaki és lexikai változatok milyen bőségét rögzítheti a gyűjtő. Esetünkben meg kellett elégednie a legjellemzőbb adat, illetve néhány fontos változat közlésével.

b) Toldalékos helynevekre négy példát találtam: a *Kolozsvár* és *Marosvásárhely* városnév helyragos alakjait: 1477. *Kolozsváron*, 1478. *Kolozsvárra*, 1479. *Marosvásárhelyen*, 1480. *Marosvásárhelyre*. A hol? kérdésre válaszoló lapok elsőrendű információja az, hogy mely vidékeken használják még az archaikusabb, -t lokatíviszragos megoldást. Legerősebben a mezősegi nyelvjárásterületen tartja magát: egy északkeleti sáv kivételével a *Kolozsvárt* forma a fő vagy kizárólagos változat. A Székelyföld nagy részén és Moldva értékelhető kutatópontjain a *Kolozsváron* alak járja, a -t ragos nevek a Mezőséggel érintkező nyugati sávban találhatók. (Vajon a korai székely telepések nyelvére mi lehetett a jellemző?) Ez az alaktani archaizmus a történelmi Erdély határait egy kivételtől eltekintve nem lépi át. A kivétel az érmelléki Érköbölkút, ahol az -n ragos változat mellett (még?) a -t-s is felbukkan. Jó lenne tudni e hapax forrását, hisz akár irodalmi transzszilvánizmusként is eljuthatott erre a helyre. Hasonló a *Marosvásárhelyt* forma nyelvöldrajzi helyzete, azzal a különbséggel, hogy az archaikus megoldás a Székelyföldnek jóval nagyobb hányadát birtokolja, ék alakban keleten egészen Kászongig, délen Krizbáig elnyúlva. A patkó alakban ívelődő -n ragos terület és a benne ék alakot képező, nyugatra szélesedő -t ragos képlet azt sugallja, hogy ez az – általános nyelvtörténeti szempontból – régiségnek értékelhető jelenség (-t) a Székelyföldön regionális innovációként is megjelenhetett (vagyis másodlagosan, a Mezőségről terjedt át).

A -t lokatíviszrag latíviszragi párja az -á/-é lenne (pl. *Kolozsvárá*), de ennek nyomait már egyetlen nyelvjárásunk sem őrizte meg, így a *Kolozsvárra*, *Marosvásárhelyre* lapjai is lényegében fonetikai vagy morfofonetikai jellegűek. A *Kolozsvárra* térképén például jól szemléltethető a Mezőség nyugati felében érvényesülő á utáni o-zás (*Kolozsvárra* stb.) vagy a Küküllők és a Felső-Maros vidékén jellemző hangsúlyos a-zás (*Kalazsvárra*). A *Marosvásárhelyre* lapján figyelemre méltó a -re rag hosszú (-ré), illetve félhosszú realizációja zömmel a Székelyföld területén.

B) Személynevek

a) Alapalakban szereplő keresztnévek a *Károly* (1412.) és a *Mihály* (1429.). Adathiányt nem jeleznek a térképek, ismert nevekről van szó. Mindkét lapon szá-

mos hangtani regionalizmus tanulmányozható. Ilyen például a *Károly a*-zása az említett mezősegi területen, a *j* (<*ly*) nyújtó hatása a második szótagban a magyar–román határtól egészen Csíkgig, a *Káruj*-féle zártabb formák a Székelyföldön és Moldvában, a konzerválódott *ly*-es adatok a csángóknál és néhány archaikusabb szigeten (Lozsád, Oltszakadát), illetve a román hatással magyarázható *l*-esek (Aknasugatag, Szabófalva).

b) A todalékos keresztnévek közül elsőnek említtem az egyszerű *-é* birtokjeles *Mihályé* (1430.) alakot, amely a *ly/j* fonémákon kívül az *-é* rövidülésének és diftongálásának eseteivel kínálkozik hangtani vizsgálatra. *-É* birtokjeles megoldások tanulmányozhatók még a következő *-ék* képzős neveken: *Erzsiéké* (1417.), *Józsiéké* (1425.). Az előbbi nevek birtokjel nélkül is megvannak: *Erzsiék* (1416.), *Józsiék* (1424.). A *-nott*, *-nól*, *-ni* családi helyhatározóragok, illetve fonológiai és morfológiai alternánsaik vizsgálhatók a következő tulajdonnévi alapú lapokon: 1413. *Erzsitől*, 1414. *Erzsihez*, 1415. *Erzsinél*, 1418. *Erzsiéktől*, 1419. *Erzsiékhez*, 1420. *Erzsiéknél*; 1421. *Józsitól*, 1422. *Józsihoz*, 1423. *Józsinál*, 1426. *Józsiéktől*, 1427. *Józsiékhoz*, 1428. *Józsiéknál*, 1432. *Sándoréknál*, 1433. *Sándoréktól*, 1434. *Sándorékhoz*; 1435. *Ferencnél*, 1436. *Ferenchez*. A kérdésnek alapos tanulmányt szentelt MURÁDIN LÁSZLÓ (A *-ni*, *-nitt*, *-nül* ~ *-nül* határozórag-csoport funkciója és erdélyi elterjedtsége: NyÍrK. 10 [1966]: 45–59), s ez mentesít a részletek taglalása alól.

Az atlasz a következő keresztnévek becéző alakjai után érdeklődik: *Erzsébet* (1446. *Erzsi*), *Katalin* (1447. *Kati*), *István* (1448. *Pista*), *Anna* (1449.), *György* (1450. *Gyuri*), *János* (1451. *Jani*), *Mária* (1452. *Mari*), *József* (1453. *Józi*). A becézés változatossága folytán ezek a térképek az atlasz legadatgazdagabb lapjai közé tartoznak. Névtani szakirodalmuk ugyancsak tekintélyes. (A 70-es évekig terjedő összegzésüket I. HAJDÚ MIHÁLY kiváló könyvében: Magyar becézőnevek (1770–1970). Bp., 1974. 18–25, különösen a SZABÓ T. ATTILA munkásságára vonatkozó részt: 24. l., továbbá a magyar névtudományi konferenciák idevágó áttekintéseit; legutóbb: B. GERGELY PIROSKA: MNyTK. 209. sz. 10–23.) Érdemes lesz a jövőben az idevágó térképeket külön tanulmányban elemezni. Az alábbi megjegyzéseket csak rövid tallózásnak szánom. (Nyomdatechnikai okokból a neveket egyszerűsített, fonematikus átírásban közlöm.)

1146: Az *Erzsi* lapján a leggyakoribb *Erzsike* mellett feltűnnek nem illeszkedő *Erzsika*, *Bözsika* változatok is, melyeknek fő fészke a Dél-Szilágyság és Kalotaszeg, de szigetszerűen felbukkannak északon (C: 2, Aknasugatag) és keleten (M: 8, Csikjenőfalva, U: 4, Kézdiálmás) is. Az *Erzsikó* ~ *Erzsiko* tipikusan mezősegi képzés, nyilván innen jutott el a mezősegi gyökerű nyelvjárasszigetre, Köröstárkányra (J: 2) is. A ritkább alakulásmódokra érdekes példák a következők: *Penydzsi* (E: 12, K: 5), *Pendzi* (E: 9), *Penydzsó* (G: 1), *Özsi* (T: 11), *Pöri* (P: 1), *Zsóki* (E: 6), *Dzsika* (T: 5) stb.

1147: A *Kati* lapján a *Katika* zömmel a gyűjtőterület nyugati felében található, a Székelyföldön szórványos, a Mezőségen pedig egy kivételtől eltekintve (G: 1) hiányzik. Érdekes, hogy viszont a *Katica* változat Moldva kivételével általánosnak tekinthető. A *Katikó* ~ *Katiko* – az *Erzsikó*-hoz hasonlóan – mezősegi kötöttségű. A ritka megoldások közül megemlítem a következőket: *Ka* (T: 12), *Kicsi Ka* (T: 11), *Ketácska* (S: 1).

1448: A *Pista* lapján az *Istvánka* meglepően széles körű elterjedtséget mutat: Moldvától a magyar–román határig szinte mindenütt megtalálható, a gyűjtőterület délnyugati csücske kivételével, ahol a *Pistika* forma járja. Érdekes adalék, hogy az atlasz megjegyzése szerint az *Istvánka* becézőnév Harasztoson (L: 9) a gyerekekre, míg a *Pista* a felnőttekre van lefoglalva. Gyanítom, hogy ehhez hasonló megoszlás más helyeken is létezik. A *-ko* (~ *-kó*) képzős alakok – a fentiekhez hasonlóan – a Mezőségen, valamint egy mezősi kirajzáson (J: 2, Köröstárkány) találhatók. A ritkának tekinthető, egyszótagú rövidüléssel *Ist* ugyanott bukkan fel, ahol a *Ka* (< *Ka-ti*) változat (T: 11, 12).

1149: Az *Anna* lapján igen elterjedt formák az *Annus*, *Annuska*. Az *Annuska* a Székelyföldre és a székelyes moldvai nyelvjárásokra jellemző. A *Kisó* a Mezőségen és a Kis-Szamos mentén, a *Kisanna*, *Kicsi Anna* Kalotaszegen és a Mezőség nyugati részén mutatkozik. Újra feltűnnek a T: 11–12 kutatópontokon az egyszótagú rövidülések: *Ann*. A ritka megoldások közé tartoznak pl. a következők: *Nusi* (D: 6, F: 6, T: 6), *Nucika* (O: 1), *Nócsikó* (T: 5).

1450: A *Gyuri* lapján a *Gyuri*, *Gyurika*, *Gyurka* a leggyakoribb változat. A *Gyurika* a gyűjtőterület északnyugati régiójára, főleg a Szamos vidékére jellemző, a magas hangrendű becézők pedig a keletre. Ezen belül például a *Györgyike* a Közép-Mezőségről kiindulva a Küküllők vidékén át – a Székelyföldet áttörve – a csángókig hatol, a *Györi*, *Györike*, *Györke* a Székelyföldre lokalizálható. Az egy-szótagú *Győ* változat szokás szerint a T: 11–12 jellemzője. (Az ómagyar *Győ* személynevek egy része talán nem is török eredetű?) „Gazdát cserélt” becézőnevekre is van példa: a *Gyuszi*, *Gyuszika* a *György* diminutívuma lehet, főleg a gyűjtőterület nyugati sávjában.

1451: A *János* becézői közül általánosnak mondható pl. a *Jani*, *Jancsi*, *Janika*, *Jancsika*. A gyakoriak közé tartozik még a *Jánoska* is, amely a délnyugati régió kivételével mindenhol képviselve van. A korábbi megállapításokkal összhangban *-kó* (~ *-ko*) képzős alakokat is találunk a Mezőségen és Köröstárkányban, egyszótagos rövidüléseket Kóborban és Halmágyon (T: 11–12: *Ján*).

1452, 1453: A *Mária* és *József* becézői közül helyhiány miatt csak néhány ritkább, érdekes adatot szemelgetek (lokalizáció nélkül): *Mici*, *Maci*, *Miriko*, *Máko*, *Mányi*, *Jóskuca*, *Josku*, *Júzika*.

C) Tulajdonnevek alapjául szolgáló közszók

A névkutatás számára a szókinsnek azon elemei, csoportjai is különleges figyelmet érdemelnek, amelyek fő létformája nem tulajdonnévi, de kisebb-nagyobb mértékben nevesülésre hajlamos. Legismertebb csoportjaik a földrajzi köznevek, a foglalkozásnevek, illetve a külső és belső emberi tulajdonságok megnevezései. Ezek körét – ismervén a helynévadás vagy a ragadványnévadás hallatlan változatoságát – szigorúan behatárolni nem lehet. Itt csupán egy bő válogatást adok az atlaszból már hozzáférhető példák közül.

Földrajzi köznevek: 2. *mező*, 176. *rét*, 594. *legelő*, 1121. *forrás*, 1122. *csorgó*, 1123. *patak*, 1124. *folyó*, 1126. *örvény*, 1130. *pocsolya*, 1131. *tó*, 1149. *gödör*, 1150. *hegy*, 1151. *domb*, 1152. *hegyoldal*, 1155. *völgy* stb.

Személynévi közszók: foglalkozásnevek: 588. *csordás*, 589. *gulyás*, 497. *juhász*, 537. *kanász*, 1055. *kovács*, 1056. *asztalos*, 1058. *kerekes*, 1059. *kőműves* stb.; külső és belső tulajdonságra utaló mellénevek: 1233. *félkarú*, 1280. *falánk*,

1281. *kákabélű*, 1283. *nyalakodó*, 1284. *gyáva*, 1286. *bátor*, 1289. *izgága*, 1290. *haragos*, 1291. *makacs*, 1292. *kényes*, 1293. *irigy*, 1294. *fősvény*, 1296. *részeges*, 1298. *kacérkodó*, 1299. *felületes*, 1300. *habari*, 1301. *szófukar*, 1302. *pletykás*, 1303. *csúfszájú*, 1304. *büszke*, 1305. *serény*, 1311. *lusta*, 1313. *buta*, 1314. *okos*; stb. (Még az igék között is lehet névtanilag érdekes, gondoljunk csak az emberi cselekvésekre utalókra, amelyekből igenevet képezve ismét névalkotó jelzők, azokból pedig ragadvány-, illetve családnevek keletkezhetnek, pl. 1347. *mosolyog* :> *mosolygó*, 1348. *dadog* :> *dadogó(s)* stb.)

E szócsoportok részletes nyelvföldrajzi és onomasztikai elemzése szintén önálló tanulmányt kíván. Kommentárta kiválasztott lapjaim a következők:

1124: *folyó*: Érdekes, hogy a *folyó*, *folyóvíz* lexémán kívül több helyen köznevesült tulajdonnevet jelez az atlasz, olyat, amely a településhez közel eső folyó nevéből alakult: E: 7, F: 2: *szamos*, *szamas*, K: 2: *aranyas*, L: 8, 11, 12: *nyárad*, M: 6, 13–16: *küküllő*, M: 8: *otviz*, T: 12: *ót*, *zót*, T: 16: *ót*. Jó lenne tudni, hogy ezek a különleges esetek névtörténeti, névszociológiai szempontból hogyan magyarázhatók, milyen szilárd a nyelvi státusuk, milyen jelentéstani viszonyban vannak más, köznévi eredetű szinonimákkal; stb.

1130: *pocsolya*: A belső-erdélyi vidékeken és Moldva déli részén a *tó* lexémával is jelölhetik ezt a fogalmat. Ennek kicsinyítő képzős származéka a *tócsa*, amely főleg a *tó* nyelvföldrajzi tartományainak peremén helyezkedik el. A Küküllők vidékén, ahol a *tócsa* és a *pocsolya* változat nagyjából azonos súllyal van jelen, kifejlődött egy kontaminációs *tocsoja* alak is. Ez szép példája annak, hogy a változatok harcában nemcsak az egyik vagy másik résztvevő győzhet, hanem egy harmadik, „kompromisszumos” megoldás is felülkerekedhet.

1058: *kerekes*: A foglalkozásnevek között szép, plasztikus nyelvföldrajzi képet mutat a kereket készítő iparos neve. A főváltozat a *kerekes*, amely Kalotaszegtől a Keleti Kárpátokig szinte kizárólagos lexéma. A Székelyföldön három kutatóponton *kerekes-mestér*, egy helyen *mestörembör* áll helyette. Moldvában változatos a képlet: a *kerekes* mellett *lemnár*, *szekermester*, *kerekcsináló* is előfordul. A Nagy-Szamostól északra, valamint a Körösök, a Túr és a Felső-Tisza vidékén a *kerég-gyártó* megnevezés járja. A gyűjtőterület délnyugati csücskében, zömmel az ö-ző vidékeken (Bánság, a Maros alsó folyása, a Fehér-Körös vidéke) *bognár*-nak nevezik a kerékgyártót.

Az ilyen esetekben, amikor ennyire tiszta és egyértelmű (és feltehetőleg igen régi) a nyelvföldrajzi megoszlás, okunk van feltenni, hogy a nyelvjárási háttér a névadásban (ragadványnevek, családnevek) is nyomot hagyott. Itt körvonalazódik aztán a névtannal összefüggő néhány további teendő. 1. Megvizsgálandó, mely nyelvatlások, tájszótárak segítenek a nyelvföldrajzi horizont tágitásában, kiterjeszthető-e a dialektológiai kutatás az egész nyelvterületre. 2. Időben (diakroniában) tudjuk-e mélyíteni az elemzést. (Kiváló lehetőség kínálkozik például az Erdélyi szótörténeti tár adatainak kiaknázására, akár nyelvföldrajzi vonatkozásban is.) 3. A dialektológiai anyagot szembe kell vetni a személy- és helynévtárak adataival. 4. Az összevető vizsgálatok után következtetéseket kell levonni a kapott eredményekből, minél sokoldalúbb magyarázatot adva a nyelvi jelenségek térbeli, időbeli, társadalmi mozgására, egymásra hatására.

JUHÁSZ DEZSŐ